

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7228 2400
F +45 7228 2401
M im@im.dk
W oim.dk

Folketingets Kommunaludvalg

Dato: 29. marts 2012
Enhed: Forvaltningsjura
Sagsbeh.: DEPMKG
Sags nr.: 1203392
Dok nr.: 859911

Folketingets Kommunaludvalg har den 12. marts 2012 stillet følgende spørgsmål nr. 118 (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 118:

"Ministeren bedes kommentere henvendelse af 11/3-12 fra kommunalbestyrelsesmedlem (S) Sine Heltberg, Frederiksberg, vedr. revitalisering af lokaldemokratiet, jf. KOU alm. del – bilag 73."

Svar:

Henvendelsen til Folketingets Kommunaludvalg ligger i forlængelse af en kronik i Politiken den 10. marts 2012, hvori Sine Heltberg, medlem af kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune (S), og Gitte Terp Henriksen, medlem af kommunalbestyrelsen i Furesø Kommune (SF), debatterer vilkårene for det lokale demokrati, herunder arbejdsvilkår og vederlag for kommunalpolitikere.

1. Jeg vil indlede med at kvittere for Sine Heltbergs og Gitte Terp Henriksens kommunalpolitiske engagement og konstruktive tilgangsvinkel til de problemer, de har bragt op i debatten. Jeg synes, at det er naturligt, at kommunalpolitikere forholder sig kritisk til rammerne for deres kommunalpolitiske arbejde. Det er i sig selv udtryk for, at demokratiet virker.

Jeg deler imidlertid grundlæggende ikke den bekymring for vitaliteten af lokaldemokratiet, som de to kommunalpolitikere giver udtryk for. Jeg ser på mange punkter et levende og velfungerende lokaldemokrati i Danmark.

Jeg mener samtidig, at den ændring af det kommunale landkort, der skete ved kommunalreformen, var et vigtigt skridt i forhold til at sikre en bæredygtig og fagligt stærk kommunal sektor, der er med til at understøtte kommunalpolitikere i at varetage deres hverv på kompetent vis. Derfor kan jeg ikke genkende den forudsætning, som synes at ligge i henvendelsen, om at kommunalpolitikernes arbejdsbetingelser er blevet forringet i takt med, at kommunerne og dermed de kommunale forvaltninger er blevet større og mere professionelle.

Jeg skal i den forbindelse også pege på, at den bekymring, de to kommunalpolitikere giver udtryk for, ikke deles af KL. I en artikel den 12. marts 2012 på www.kl.dk giver KL udtryk for, at det er et urimeligt dystert billede, de to kommunalpolitikere tegner af det lokale demokrati. KL støtter ønsket om, at der skal ses på vederlæggelsen af kommunalpolitikere. Men KL mener, at det er misvisende, når det beskrives, som om arbejdspresset på kommunalpolitikere er vokset så markant, at embedsmændene reelt har sat sig på magten. Det er KL's opfattelse, at den politiske ledelse i kommunerne om noget er blevet styr-

ket efter kommunalreformen – og at politikerne har taget lederskabet på sig. KL nævner som et eksempel de hårde prioriteringer, kommunerne foretager i disse krisetider, f.eks. om omlægninger af skolestruktur og det specialiserede socialområde. KL bemærker, at man naturligvis løbende lokalt skal se på kommunalpolitikernes arbejdsvilkår; om der kan ændres i mødeformer, mødetidspunkter, dagsordner og arbejdsform. Det er KL's opfattelse, at kommunalpolitikerne har fået et større ansvar, men at tiden til politik er den samme. Derfor er det nødvendigt at tilrettelægge de politiske processer bedre.

Jeg vil dog gerne kommentere de enkelte elementer i de to kommunalpolitikernes henvendelse nærmere.

2. Et centralt omdrejningspunkt i henvendelsen er bekymringen for, om et bredt udsnit af befolkningen vil overveje og have lyst til at gå ind i lokalpolitik.

Kommunalpolitikere er drevet af mange forskellige motivationsfaktorer. Efter min vurdering handler det for rigtig mange grundlæggende om at søge indflydelse på lokalområdet og om at få mulighed for at påvirke de beslutninger, der vedrører det nære – beslutninger som det er muligt umiddelbart at se konsekvenserne af.

Kommunalreformen gav kommunerne og dermed kommunalpolitikerne indflydelse på en række nye opgaveområder. Regeringen vil fremadrettet give kommunerne friere rammer og færre proceskrav. Det vil skabe rum for større fagligt ansvar og øget nytænkning. Det, tror jeg, er meget centralt i forhold til, at det fortsat er attraktivt at gå ind i lokalpolitik.

Jeg vil nøje følge udviklingen i lokaldemokratiet. Og deler opfattelsen af, at vi fortsat skal kunne tiltrække et repræsentativt udsnit af befolkningen til de kommunalpolitiske hverv. Alle skal have mulighed for at tage medansvar.

3. I forhold til det konkrete forslag om at give adgang for alle kommunalbestyrelsesmedlemmer til administrativ betjening af forvaltningen, er det min opfattelse, at de gældende regler sætter nogle fornuftige og velafbalancerede rammer. Reglerne rummer på den ene side hensynet til en fornuftig anvendelse af ressourcerne i den kommunale forvaltning og på den anden side hensynet til, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne skal kunne træffe beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag og orientere sig om alle relevante forhold i den kommunale administration.

Det følger således af de gældende regler, ethvert kommunalbestyrelsesmedlem har ret til som led i varetagelsen af hvervet at gennemse materiale, der i endelig form foreligger i kommunens administration, samt til efter anmodning at få tilsendt kopi heraf (retten til sagsindsigt). Herudover kan kommunalbestyrelsen som led i en generel drøftelse af medlemmernes behov for information og bistand fra administrationen beslutte, om og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen. Kommunalbestyrelsen kan også beslutte at fremsende materiale til møderne ud over, hvad der allerede følger af lovens regler.

Kommunalbestyrelserne har dermed en række muligheder for lokalt at tilrettelægge medlemmernes arbejdsvilkår, som det ønskes.

4. Jeg mener endvidere ikke, at der er behov for en ret til at kræve svar på stillede spørgsmål inden for en nærmere bestemt frist, sådan som det kendes fra Folketinget. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem ønsker en sag bragt op i kommunalbestyrelsen, kan vedkommende således benytte den ret, som ethvert kommunalbestyrelsesmedlem har til at få spørgsmål om kommunens anliggender sat på dagsordenen (initiativretten). Vedkommende kan i den forbindelse kræve, at det relevante udvalg meddeler kommunalbestyrelsen de oplysninger, der er nødvendige for, at kommunalbestyrelsen kan afgøre, om forvaltningen er lovlig og i øvrigt i overensstemmelse med de rammer, som kommunalbestyrelsen har udstukket. Om en sag er tilstrækkeligt oplyst, afgøres af kommunalbestyrelsen, der ved flertalsbeslutning – inden for forvaltningsrettens rammer – bestemmer, hvilke oplysninger udvalgene og borgmesteren skal afgive. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en frist herfor.

5. I forhold til reglerne om partistøtte finder jeg ikke, at det kan forsvares at forhøje satserne for partistøtte, ikke mindst på baggrund af den nuværende økonomiske situation.

Det er rigtigt som anført af de to kommunalbestyrelsesmedlemmer, at satsen for den statslige partistøtte er højere end satsen for den kommunale partistøtte.

Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at den partistøtte, som landsorganisationerne modtager på baggrund af deltagelse i folketingsvalg, kan anvendes til politisk arbejde, der retter sig mod vælgerne i hele landet, uanset om det organ, der skal vælges kandidater til, er et andet end Folketinget. Landsorganisationerne har således mulighed for at overføre penge til partiets organisation i en region eller en kommune med henblik på politisk arbejde i regionen eller kommunen.

6. Med hensyn til spørgsmålet om vederlag til kommunalpolitikere, er jeg selvfølgelig opmærksom på, at vederlaget kan være et element i forhold til at opleve at blive anerkendt for det kommunalpolitiske arbejde. Men jeg mener, det er vigtigt, at det er det politiske engagement, der er den afgørende drivkraft i det kommunalpolitiske arbejde.

Jeg finder også, at vi skal holde fast i grundtanken om, at medlemskab af en kommunalbestyrelse er et fritidshverv. Det skal være muligt at varetage et arbejde ved siden af hvervet som kommunalpolitiker. Jeg er ikke tilhænger af at gøre et menigt medlemskab af kommunalbestyrelsen til et egentligt deltidsarbejde med alt hvad deraf følger.

I den sammenhæng vil jeg nævne, at et kommunalbestyrelsesmedlem, der er lønmodtager, efter de gældende regler har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i møder mv. som led i varetagelsen af det kommunalpolitiske hverv. Desuden er det efter de gældende regler muligt at vælge en vederlagsform, hvor man modtager erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste mod en reduktion af det faste vederlag. Erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag udgøre op til

1.950 kr. Endvidere modtager et kommunalbestyrelsesmedlem, der har hjemmeboende børn under 10 år, et tillægsvederlag på 13.271 kr. Tillægsvederlaget blev i sin tid indført for at understøtte en bedre aldersmæssig og kønsmæssig sammensætning af kommunalbestyrelserne, idet tillægget giver mulighed for at dække udgifter til f.eks. børnepasning i forbindelse med varetagelsen af det kommunale hverv.

Jeg mener derfor som udgangspunkt, at den vederlagsstruktur, vi har, grundlæggende er god og hænger godt sammen med kommunestyret, som det ser ud i dag.

Man kan så diskutere, om det generelle vederlagsniveau er det rette.

Det faste vederlag for menige kommunalbestyrelsesmedlemmer udgør i kommuner med under 80.000 indbyggere 66.388 kr. årligt, i kommuner med over 80.000 indbyggere ca. 79.665 kr. årligt og i Københavns Kommune 92.942 kr. årligt. Hertil kommer som nævnt et eventuelt tillægsvederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer med hjemmeboende børn under 10 år samt eventuelle vederlag efter kommunalbestyrelsens beslutning for medlemskab af og formandskab for stående udvalg. Samlet set vil det således ikke være usædvanligt for et menigt kommunalbestyrelsesmedlem at modtage mere end 100.000 kr. årligt for varetagelsen af det kommunale hverv.

Det faste vederlag og tillægsvederlaget reguleres årligt efter de regulerings-satser, der gælder for løn til statstjenestemænd. Det er den samme regulerings-sats, der gælder for folketingspolitikernes vederlag, og satsen svarer stort set til forbrugerprisudviklingen.

Der er ingen tvivl om, at kommunalpolitikere udfører et vigtigt stykke arbejde. Og jeg mener også, at de skal have et rimeligt vederlag herfor. Men i den nuværende økonomiske situation kan jeg – hvor sympatisk tanken end måtte være – ikke give tilsagn om nogen ændring af det eksisterende vederlagsniveau.

Med venlig hilsen

Margrethe Vestager